

ВСТУП

Дата _____

Клас _____

Урок 1. ТВАРИНА — ЖИВИЙ ОРГАНІЗМ. ОСНОВНІ ВІДМІННОСТІ ТВАРИН ВІД РОСЛИН ТА ГРИБІВ. ОСОБЛИВОСТІ ЖИВЛЕННЯ ТВАРИН

Цілі уроку:

- **освітня:** познайомити учнів з наукою зоологією, дати поняття про царство Тварини, показати положення тварин у системі органічного світу та їхні відмінності від грибів і рослин;
- **розвивальна:** розвивати вміння зіставляти і порівнювати, використовувати раніше вивчений матеріал;
- **виховна:** виховувати любов до природи і бережливе ставлення до тварин.

Обладнання і матеріали: таблиці й рисунки із зображеннями тварин, таблиці «Будова клітини рослин», «Будова клітини тварин».

Базові поняття й терміни уроку: живий організм, царство, рослини, гриби, тварини, зоологія, живлення.

Тип уроку: засвоєння нових знань.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ЕТАП

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ І МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Питання для бесіди

- ♦ Хто такі рослини?
- ♦ Які основні ознаки рослин?
- ♦ Які основні компоненти входять до складу клітин рослин?
- ♦ Хто такі гриби?
- ♦ Чим гриби відрізняються від рослин?

III. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Розповідь учителя з елементами бесіди

Нагадавши про розподіл живих організмів на прокаріотів і еукаріотів, розповісти про поділ надцарства Еукаріоти на царства Гриби, Рослини і Тварини. Звернути увагу на різницю в будові клітин представників різних царств, а також на їхні відмінності у способі живлення (рослини — автотрофи, гриби і тварини — гетеротрофи).

Показати, що тварини є групою, яка заселила нашу планету від глибин океанів до атмосфери. Розповідаючи про особливості будови тварин, треба показати три їхні основні форми — одноклітинні (організм складається з однієї клітини), колоніальні (організм складається з групи однакових клітин, з'єднаних між собою) і багатоклітинні (організм складається з великої кількості клітин, що відрізняються за своєю будовою і функціями, які виконують).

Основні процеси життєдіяльності тварин

Подразливість

Це здатність живих організмів активно змінювати свою життєдіяльність під впливом зовнішніх факторів. Як приклад подразливості можна навести реакцію тарганів на світло, від якого вони намагаються якнайшвидше сховатися.

Рух

Це здатність організму змінювати своє положення або положення окремих своїх частин у просторі. Для більшості тварин є характерною здатність до швидких рухів, але існують і малорухливі тварини. Способи, з допомогою яких рухаються тварини, — це повзання, ходіння, стрибання, плавання, політ.

Дихання

Це сукупність фізіологічних процесів, що забезпечують надходження в організм кисню із зовнішнього середовища. Проте це стосується лише аеробних організмів. Анаеробні організми кисню не потребують і живуть зазвичай в умовах його відсутності або дефіциту.

Виділення

Це процес видалення з організму шкідливих і непотрібних продуктів обміну речовин. Ці продукти можуть виводитись із організму як у рідкому, так і в газоподібному або твердому стані.

Розмноження

Це процес відтворення організмом нових особин. Як і у рослин, у тварин розмноження може бути статевим і нестатевим.

Розвиток

Це послідовні кількісні та якісні зміни організму тварини, що відбуваються в ньому від моменту народження і до кінця життя. Одним з етапів розвитку організму тварини є, наприклад, перетворення личинки на дорослу особину.

Живлення тварин

Це процес надходження в організм поживних речовин, необхідних для його нормальної життєдіяльності. Живлення тварин можна розділити на такі етапи, як кормодобування, травлення і всмоктування. Для свого живлення тварини можуть використовувати різні об'єкти і способи. За об'єктами живлення їх поділяють на травоядних (живляться рослинними організмами), хижих (живляться тваринними організмами) і всеїдних (живляться як рослинними, так і тваринними організмами). За способами живлення можна виділити активних хижаків, паразитів, фільтраторів, детритофагів тощо.

Значення тварин у житті людини

Під час розгляду цього питання слід звернути увагу на взаємозв'язок різних видів тварин і рослин у біоценозах. Розповісти про ланцюги живлення, показати, як потрапляння виду в новий біоценоз може спричинити виникнення низки проблем (на прикладі домашніх тварин в Австралії). Також необхідно нагадати про значення для людини домашніх тварин.

IV. УЗАГАЛЬНЕННЯ, СИСТЕМАТИЗАЦІЯ Й КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ І ВМІНЬ УЧНІВ

Дати відповіді на питання.

- ♦ Хто такі тварини?
- ♦ Які основні ознаки тварин?
- ♦ Порівняйте тварин і рослин. Знайдіть спільні і відмінні ознаки.
- ♦ Порівняйте тварин і грибів. Знайдіть спільні і відмінні ознаки.

V. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Вивчити відповідний матеріал з підручника.